Sv Ishockeyförbundet
Elitkurs 2012

Att verka som tränare utomlands

Staffan Lundh

Handledare: Johan Andersson
2012-05-22

Sammanfattning

I mitt arbete har jag försökt att ge en bild av att hur det kan vara att träna ett lag utomlands. Jag har sökt informationen från erfarna tränare som kunnat ge olika bilder från olika perspektiv beroende på var man fått sina intryck ifrån.

Jag tycker också jag fått fram en positiv bild utifrån den frågeställning som jag jobbat utifrån, men samtidigt också kunnat ge en realistisk bild av de fallgropar som kan dyka upp under resans gång som små tips inför ett eventuellt tränarjobb utomlands.

Skulle jag sammanfatta kort till någon som funderar på att hoppa på ett jobb i ett annat land efter jag gjort denna rapporten så skulle det bli :

Planera

Våga ta chansen

Var flexibel

Innehållsförteckning

		sid
	Sammanfattning	**2**
	Innehållsförteckning	**3**
1.	**Inledning**	**4**
2.	**Bakgrund**	**5**
	2.1 Historisk tillbaka blick	5
	2.2 Svenska tränares intåg	5
	2.3 Utveckling under senare år	6
3.	**Syfte**	**7**
	3.1 Frågeställning	7
4.	**Metod**	**8**
	4.1 Urval	8
	4.2 Intervju	8
	4.3 Internet	8
	4.4 Litteratur	8
5.	**Resultat**	**9**
	5.1 Laget	9
	5.2 Spelaren	9
	5.3 Kommunikation	10
	5.4 Styrelse-Management	10
	5.5 Sociala livet	11
	5.6 Ekonomi	11
6.	**Diskussion**	**12**
	6.1 Allmänt	12
	6.2 Management och ekonomi	12
	6.3 Ishockeyverksamheten	12
	6.4 Livet utanför isen	13
	6.5 Reflektion	13

Bilaga 1-8 Intervjuer
Referenslista

Inledning

15 nov 2006 fick jag ett telefonsamtal hemma i Sverige. Vill du bli tränare i SC Miercurea Ciuc i Rumänien?
Första tanken var, spelar man ishockey där?
Svaret på andra frågan var, ja det gör man. Det kanske inte var så svårt att få det svaret eftersom de sökte en ishockeytränare.

Svaret på första frågan, det var jag ju tvungen att ge själv.

6 dec 2006 står jag i ett omklädningrum i utkanten av Budapest i Ungern, där laget befinner sig på en 5 dagars lång matchturné, omgiven av ca 10-12 rumänska spelare med ungerska som modersmål och 6-7 slovakiska spelare. Behöver jag tillägga att kunskapen i engelska inte är i den omfattning vi är vana vid från vår svenska skolgång.

Många gånger har jag fått frågan från kollegor hur det är att vara tränare utomlands.
Hur är livet, hur fungerar det med allt runt omkring,språk o.s.v.

Det här fick mig att välja detta ämne och försöka redogöra lite närmare vilka faktorer som kan styra annat än utifrån vår svenska invanda miljö som bygger mycket på den svenska folkrörelsens perspektiv.

Tanken är att kunna ge en bild av ett ev annat tankesätt, likheter, vad som driver vissa att ta chansen och kanske vara en vägledning för de som får chansen.

Vad bör jag tänka på innan? Hur förbereder jag mig?Ska jag ta chansen?

Bakgrund

2.1 Historisk tillbaka blick.

Tittar vi tillbaka i ett historiskt perspektiv så har den europeiska hockeyn i mångt och mycket influerats av tränare och spelare från Kanada och USA.
Anledningen till detta är troligen det stora focus och intresse som NHL alltid tilldragit sig.
I jämförelse med detta så är svensk ishockey väldigt lite representerat i typ tidningar , tv och övrigt massmedialt intresse.
Detta speglar sig också i klubbarnas syn på vilken väg man väljer i sitt tränarval, men detta förringar inte de transatlantiska tränarna, utan att det också finns väldigt många duktiga ifrån Nordamerika.

2.2 Svenska tränares intåg.

Det är väl först i början på 1980-talet som vi ser att det börjar bli aktuellet för de europeiska toppklubbarna i Europa och då främst i Schweiz, att vända sina blickar mot Nordeuropa och Sverige.
En av föregångarna är Dan Hober som 1982-85 ledde Davos och fortsatte även i andra schweiziska och europeiska klubbar under sin tränar karriär.
Några andra av Sveriges mest kända som tidigt var ute i Europa var John Slettvoll som under lång period, 1983-96, ledde Lugano till bland annat 4 guld. En annan framgångsrik tränare var Hans ”Virus” Lindberg som tränade Arosa 1983-85.
Ytterligare en pionjär som var ledande var Hardy Nilsson som från 1985-92 under många år tränade Köln.
På 90 talet följdes detta upp med en annan guldtränare i Schweiz vid namn Conny Evensson, som tog två dubbla mästerskap1992-94 i Kloten.

Under de sista 30 åren har också fler svenska tränare verkat som förbundskaptener i andra länder. I Danmark har vi för tillfället Per Bäckman där har även tidigare bl.a Dan Hobér verkat. Bland andra tränare som har varit verksamma som förbundskaptener märks också Lars ”Osten” Bergström som varit i Österrike samt Mats Waltin i Slovakien.

Det man kan säga gemensamt om dessa herrar är väl att de har banat väg för svenska tränare genom sina framgångar.
Framgångar genom konsekvent och tålmodigt arbete.

(www.eliteprospects.com)

2.3 Utveckling under senare år

De förändringar jämfört med tidigare på 1980 och 90 tal är ju övriga världens globalisering och ändrade struktur med ett bl.a ett öppnare östblock.
Här kan vi ju se bl.a tidigare förbundskaptenen B-Å Gustafsson som fått chansen i nya ryska superligan KHL, där även f.d. HV tränaren Janne Karlsson numer är verksam.

I och med öppnandet av öst har också marknaden utökats med svenska tränare i Polen, Rumänien, Ungern och andra länder där vi inte tidigare varit representerade.

Även den svenska boomen på junior och ungdomsidan har gett eko. I takt med att många andra länder även har börjat med en större ungdomssatsning än tidigare, så har även marknaden för svenska ungdomstränare ökat.
Vår kunskap inom och uppbyggnad av ungdomsverksamhet är av hög klass, så många ser det som en stor hjälp att få struktur i det hela.

3. Syfte

Syftet med mitt arbete är att få en inblick i olika svårigheter som kan uppstå, vilka olikheter som finns, men också ta fram de fördelar som ett utlandsjobb för med sig.

Oavsett om man bara av ren nyfikenhet vill läsa eller själv siktar på att komma iväg på ett utlandsäventyr Jag vill försöka få fram en nyanserad bild av den verklighet som råder så vill jag försöka få fram en så nyanserad bild som möjligt av den verklighet som råder.

Trots detta måste man också vara medveten om att det skiljer säkert från klubb till klubb och självklart spelar också olika länder, kultur och ekonomi in.

3.1 Frågeställning ”De olika delarna” kring tränarlivet utomlands.

- Laget
- Spelaren
- Kommunikation
- Styrelse-Management
- Sociala livet
- Ekonomi

4. Metod

4.1 Urval

Jag har valt att intervjua ett antal rutinerade tränare för att få deras syn på sina uppdrag de varit med om.
Dessa har både varit verksamma utomlands och i Sverige på olika nivåer. Allt från coacher i toppligor till kanske lite mindre omskrivna länder . Jag har också försökt täcka av traditionella länder i väst och lite mer udda länder i f.d. östblocket.
Allt för att försöka få en så heltäckande bild över hur det kan se ut.

4.2 Intervju

Jag har framförallt haft mailkontakt med de flesta av de tränare men även telefonkontakt har förekommit.
Jag har mailat ut ett frågeformulär utifrån min frågeställning till uppgiften och bett dem med egna ord redogöra för sina upplevelser. Detta tycker jag fallit väl ut då de beskrivit med

4.3 Internet

Internet har varit till en mycket god hjälp att söka i bl.a den historiska bakgrunden men även för att få fram namn och kontaktvägar.
Även sociala medier har varit till nytta för att söka och få kontakt med olika tränare.

4.4 Litteratur

Jag hittade ingen litteratur som skrivits tidigare i ämnet, typ biografi eller liknande.
Detta visar ju att rapporten kan tillföra en del i ämnet till de som har planer på att göra karriär i annat land.

5. Resultat

5.1 Laget

Eftersom vi i Sverige nästan kan kalla oss ”världsmästare i lagbygge” så är det förstås lite skillnad att komma till andra platser i Europa där andra traditioner och kultur styrt under längre perioder.

Det man kan läsa ut av de svar som jag fått in är att man får vara beredd på en större egoism, ett stänk av att egna poäng och framgångar kan vara viktigare än lagets samlade resultat.

Det kan också finnas större risk för grupperingar, framför allt då det oftare kan finnas stort antal mer importspelare än vi är vana vid, detta p.g.a. tradition och även i vissa länder, där en lägre produktion av egna yngre spelare än vad vi är vana vid i Sverige, gör att man fyller på med spelare från andra länder.

Dock upplevs det på en del håll att laget blivit viktigare jämfört med tidigare. De som sagt sig använt gruppövningar eller liknande tycker dock det fungerat bra och fått ett bra resultat.

För övrigt bör man också vara förberedd på att många lag är ej vana vid god organisation på isen utan man litar mer på sin individuella skicklighet. Man sätter ofta ett större fokus på det offensiva spelet framför det defensiva arbetet.
Det finns dock en vilja att lära sig och det är väl mer en fråga om dålig grund –utbildning och tradition.

I de mindre sett traditionella hockeyländerna får man också vara beredd på att man som i Sverige inte alltid har en full trupp på fyra fulla ”femmor” vilket gör att man kan få vara beredd att tänka i lite nya banor med sitt träningsupplägg.

5.2 Spelaren

Det som ofta setts som överraskning är att den tekniska delen är väldigt bra utvecklad, typ skridskoåkning, klubbteknik, skott etc. Det kan dock vara stora gap mellan bästa och sämsta spelaren i trupperna. Dessa problem upplevs ju mindre ju högre upp i status på ligor och ekonomi förstås.

De positiva sidorna som de flesta upplevt är dock viljan att lära och utveckla sig. Viljan att träna och att lära kan till och med upplevas som större än i Sverige i vissa fall.
Även den individuella kunnandet i det taktiska spelet kan uppfattas lägre men detta har säkert också med grundutbildning att göra.

5.3 Kommunikation

Språket kan ju bli något som kan ställa till vissa problem men i allmänhet så verkar det i de flesta fall lösa sig på något sätt.

Engelskan som är ett världsspråk och som vi svenskar förhållandevis behärskar rätt bra fungerar på de flesta platser, men det kan vara viktigt om det är möjligt, att försöka nyttja hemlandsspråket om man har kunskapen i typ tysktalande länder. Dels för att visa respekten för landet man kommit till och dels så kan brister i engelska språket finnas hos vissa spelare och man vinner gehör i längden trots att allt man säger inte är 100% grammatiskt rätt. Kan man ej språket fullt ut, kan man kanske nyttja vissa speciella uttryck och fraser till att börja med, vilket alltid uppskattas. Våga bjud på dig själv.

I vissa länder där engelskan inte är lika dominerande som andra språk gäller det använda fantasin, utnyttja alla vägar som finns att nå fram med sitt budskap.

Taktiktavlan och whiteboardpennan med sina grafiska tecken är ju internationella och ett oumbärligt instrument i vår bransch. Teckenspråket, kroppsspråket etc. det gäller att ta till allt för att nå fram.

När inte alla dessa vägar är tillräckliga får man försöka ta hjälp av någon som översätter. Det kan vara en ass. tränare, en spelare eller någon annan runt laget som man haft bra kontakt med, litar på och du känner kan föra fram ditt budskap.

De svårigheter som kan upplevas kan dock finnas i mer ”känsliga” lägen. Den raka kommunikationen med kommando, förklara övningar, spelmoment och liknande verkar alltid lösa sig.
Men i typ individuella samtal eller när man vill prata mer allvar i situationer när resultat och förväntningar ej infrias kan en viss svårighet inträda.
Skillnaden mot att använda sitt eget språket är i dessa lägen att det är svårt att finna de rätta nyanserna i ett främmande språk. Även här kan en bra tolk hjälpa till för att komma rätt i kommunikationen och få bästa resultat

5.4 Styrelse-management

Här kanske den största skillnaden ligger mot det vanliga traditionella svenska föreningslivet där vi är mer vana vid uppbyggnaden med en styrelse och en sportdel som jobbar med kontinuiteten.

På kontinenten ser man mer en struktur som de flesta beskriver som en enmansteater som även kan upplevas lite som cirkus ibland. Många privata personer som försöker göra karriärer genom sporten vilket också kan påverka helhet och långsiktigare planer. Planer som gjorts kan också snabbt ändras p.g.a. resultat.
Dessa privatpersoner lägger ofta stora summor till klubbarna och tycker också att de har en del att säga till om i och med detta.

Här märks också skillnader i nordeuropa t.ex. Danmark som visar upp en struktur mer liknande oss mot längre söderut där det av någon beskrivs lite mer manana.

Förhållandet till management ses ofta som god, men det kan var idé att visa sig stark i sportfrågor och tala om vad man tycker i dessa frågor som man är anställd för.

5.5 Sociala livet

Den sociala delen speglas väl av framför allt två sidor där den positiva sidan ger mycket nya kontakter och vänner. Man får lära sig nya kulturer, nytt språk och verkligen lära sig klara sig själv på nytt vilket någon gav uttryck som att ”man packar sin ryggsäck med erfarenheter”.

På minussidan handlar det ofta om avstånd till familj. Framför allt om barn är i skolåldern då det kan vara svårt att rycka upp dem i från det.
Dock har det nämnts att det kompenseras med lite längre sommarledighet.

Att leva utan familjen eller svenska kollegor kan ibland uppfattas lite isolerande.

5.6 Ekonomi

Här kan man också se många olika vinklingar på hur det fungerat.

Många länder har nettolönsystem vilket kan ses som en fördel och även förmåner som boende och bil. Dessa förmåner växlar från land till land p.g.a. olika skattesystem.

En del svarar ordning och reda på betalningar medan andra haft problem och där även någon fortfarande ligger i process med någon klubb.

Några tycker att det kan vara bra att vara förutseende med typ en advokatförsäkring eller agentverksamhet med starkt juridiskt stöd då man vid en process med klubbar kan känna sig rätt ensam.
Detta är förståligt framförallt när man ser på svaren hur klubbarna är uppbyggda (se styrelse-management) med privata finasiärer och dessa tycker kanske inte alltid att de känner för att göra rätt för sig då resultat ej gått som var tänkt.

6. Diskussion

”Personligen tyckte jag det var 2 oerhört värdefulla år.
Jag lärde mig mycket och skulle gärna åka ut igen om jag fick en möjlighet”

Detta svar gav en av tränarna jag hade kontakt med och denna inställning får jag en känsla av att den delas med de flesta jag haft som hjälp till denna rapport.
Det verkar som de flesta ser positivt på sin tid som tränare utomlands och att det verkligen varit personlighetsutvecklande att vara utanför landets gränser.

6.1 Allmänt

Min tanke var att få en så objektiv bild som möjligt av hur det kan vara, vilka skillnader man kan vara beredd på och jag tycker svaren ger mycket nyttigt att ta med sig i tanken om man är på väg ut.

6.2 Management och ekonomi

En av de större skillnaderna är ju sättet många klubbar styrs i europa med privata personer med stort inflytande och bestämmande rätt, många gånger p.g.a ekonomiska intressen. Här gäller det att inse spelets regler och verkligen vara förberedd på snabba svängningar.

Detta kan ju även medföra en del problem med det ekonomiska i vissa fall och här verkar det som att det gäller vara vaken att försöka göra sig så förberedd som möjligt för att inte råka ut för problem.
Finns möjlighet till förskottsbetalningar så vore det önskvärt så man ligger i fas för sitt arbete , men detta är väldigt svårt att uppnå. I annat fall bör man se till så man har bra uppbackning från eventuellt bra agentverksamheter, eller som någon gav tips om, en advokatförsäkring, om man skulle behöva gå in i en process.

Det ska dock tilläggas att på många ställen fungerar dessa saker utan anmärkning för att inte skrämma upp någon, men för att förtydliga så försök vara förutseende.

6.3 Ishockeyverksamheten

De flesta verkade positivt överraskade av spelarnas inställning till både träning och match likaså till de tekniska färdigheter som fanns. Detta kanske inte är så sensationellt i sig då spelarna har samma mål som våra svenska spelare. Att någon nämner att man till och med kan se bättre inställning kan ju ha att göra med levnadssituation i övrigt som ibland kan vara tuffare än hos oss i Sverige och man ser en annan framtid med att lägga ner sig ytterligare.

Dock så verkar det som det behövs att skapa ett större utbud av spelare och framförallt en bättre grundutbildning av de spelare som finns. Här finns säkert en marknad för framtiden där svenska tränare skulle kunna göra ännu mer nytta.

Som nämnts då grundutbildning i vissa fall är låg så finns här en stor förbättringspotential för att göra ett bra resultat, framförallt i taktik och jobba som lag.

Svåra delen kan ju vara kommunikationen, men ser man det som en utmaning, ett sätt att bli bättre i att framföra sitt budskap, så har man säkert en stor utvecklings- potential även i sig själv, i sitt sätt att kommunicera när man kommer tillbaka till Sverige.
Våga prova att kommunicera på hemspråket om det är möjligt om det bara är så några enstaka fraser.

Fantasi skulle jag ge som nyckelord.

6.4 Livet utanför isen

En av de stora fördelarna att komma ut och prova något nytt är ju inte bara att få träna ett lag utomlands.

Att få komma ut och lära känna nya kulturer, nytt språk tror jag de flesta känner väldigt utvecklande och att man dessutom skapar vänner och kontakter för livet är bara positivt.

Familjesituationen måste man ju alltid väga in in när man tar beslutet.
Men de flesta som ger sig på och tar chansen ser på något sätt ut att hitta en lösning

6.5 Reflektion

Det verkar som många har upplevt liknande saker. Jag har försökt samla ner erfarenheter från dessa rutinerade tränare som både varit verksamma i Sverige och på olika platser. Jag tycker jag fått med de svar jag hade efter lite funderingar från mina egna erfarenheter.

Det man kunde göra för att få ett ännu bättre och säkrare resultat är att söka ett ännu större urval, ett ytterligare bredare spektra på platser som tränare varit verksamma, men att gå längre tillbaka i tiden ser jag inte som någon större mening då det är framtidens tränare som ska få nytta av denna rapporten.

Bilaga 1

Frågeställningar: Att verka som tränare utomlands.

Laget:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism

Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land

Ekonomi:
Ekonomiska fördelar, fallgropar, kontrakt

Bilaga 2

Intervju svar av Lasse Lundström

lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism
Jag tror att skillnaderna har blivit mindre de senaste åren. Första säsongen jag jobbade utomlands (93-94) upplevde jag att skillnaderna var rätt stora t.ex vad gäller lagkänsla.

Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.
På de bra spelarna tycker jag inte att det är några större skillnader, däremot tycker jag att de svenska lagen har fler spelare med bra inställning o ambition. Det är betydligt större skillnader inom trupperna utomlands tror jag.

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?
Jag tycker att det är viktigt att försöka lära sig språket, det visar på respekt. Nyanserna i språket är svåra att klara vid spelarsamtal som blir lite mer ”abstrakta” .

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering
Oftare ”enmans-shower” utomlands. Oftare snabba/ogenomtänkta beslut. I Sverige pratar vi ofta om kontinuitet – utomlands mer sällan,eller så pratar man om det men glömmer det när det händer något som inte blir som man tänkt.

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land
Har egentligen bara positiva erfarenheter. Har trivts mycket bra med att jobba utomlands.

Ekonomi:
Ekonomiska fördelar, fallgropar, kontrakt
Har inte upplevt några större skillnader. Beror naturligtvis på var man jobbar.

Bilaga 3

Intervju svar av Stephan ”Lillis” Lundh

Lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism
LAG: mindre org. bra lagkänsla, många vill/vågar göra saker för att avgöra, inga negativa tankar, mer fokus på det offensiva än defensiva.

Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.
SPELARE: vill lära, enkla att jobba med, kanske inte lärt sig vad professionell innebär, vill gärna ta sig en öl eller gå ut mellan matcher, dåliga på kost, men bra attityd till matcher o träningar

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?
KOMMUNIKATION: i Ungern pratar man inte så bra engelska eller tyska så man fick verkligen vara tydlig med allt, tyckte det var bra/utmaning för mig, fick blanda eng-tys-ung-sve och teckenspråk i en salig röra ibland :)

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering
MANAGEMENT: upplever att dom verkligen vill bli bättre och dom gjorde det bra med tanke på att vi spelade nästan 100 matcher, all mat, hotell och bussande funkade mkt bra, här lyssnade dom mkt på mig och jag tyckte det var kul att försöka få in lite "svensk ordning"

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land
SOCIALA: klart att det kändes tråkigt att ha sin familj hemma men dom är vana och det är alltid lättare för mig att ta mig hem än för dom att ta sig till mig (vana oxå efter många år, priset man får betala) fördelen var att jag verkligen kunde lägga 100% på hockey och det behövdes verkligen här! man blir oxå tvungen att lära sig allt runt omkring även försöka lära sig språket.

Ekonomi:
Ekonomiska fördelar, fallgropar, kontrakt
EKONOMI: mitt första år utomlands och allt har varit bra, ordnig o reda.

Bilaga 4

Intervju svar av Charles Franzén

Lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism
Den stora skillnaden är organisationen: Det är lite mer manana mentalitet. Går det så går det.

Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.
Olika skillnader på den tyska, italienska, franska mentaliteten på spelare här i Schweiz.

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?
Engelskan har fungerat helt ok. Fått nyttja ass.tränare som tolk på hemlands språket. Viktigt se till att man litar på den som man nyttjar i den rollen, så man får fram rätt budskap.

Viktigt försöka visa respekt och lära sig lite av språk.

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering
Det är mer en enmanscirkus. I Rumänien styrde borgmästaren mycket och i Polen var det företaget som var huvudsponsor som bestämde, deras hockey kunskaper kan ju ibland ifrågasättas.

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land
1a året inga problem då även ass tränare var svensk. Försök att träffa sambo ca var 4e vecka , ibland i samband med borta resor till Ungern. Ett pussel men det fungerar.

Upplevde en mer isolerande situation i Polen där det var mer var och en hos sig.

Ekonomi:
Ekonomiska fördelar, fallgropar, kontrakt
Fördelaktigt då man ej har så mycket kostnader och kan spara undan lite .
Dock ej fått allt utbetalt från Polska klubben, så finns möjlighet så försök få lön i förskottsbetalningar.

Övriga för och nackdelar:
Fått uppleva en fantastisk stämning runt om, matcher ,segerparad genom byar.
Erfarenheter som man inte kanske får uppleva om man ej vågar sig ut.
Mycket resande med bussturer upp mot 23-24 timmar allt för att få spela hockey visar vilket intresse det finns nere i Europa

Bilaga 5

Intervju svar av Anders Eldebrink

.Lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism

Man ser att det är en helt annan mentalitet mellan dem och väldigt svårt att få ihop gruppen till ett fungerande team, det krävs mycket av en tränare här jämfört med hemma i Sverige. Det blir naturligt grupper i laget om man har många av samma sort de håller ihop.
Jag jobbar mycket med utspridda grupparbeten för att få dom engagerade vad vi håller på med, och givetvis lära känna varandra. t.e.x lagets värdegrund, kroppsspråk o övriga office frågor

Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.
Olika skillnader på den tyska, italienska, franska mentaliteten på spelare här i Schweiz.

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?

Vad som också jag finner lite jobbigt är att hitta rätt ord till gruppen i vissa känsliga frågor i ett annat språk är lättare med svenska i vissa speciella fall, speciellt när det har gått dåligt och man vill komma in under skinnet på dom.

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering

Det som är erfarenhet mer åt det negativa planet är den dåliga management som klubbarna har här i Schweiz, klubbarna sköts av många som vill göra privata karriärer i media o övrigt t.e.x politik. Många dåliga beslut tas i okunniga styrelser angående hockeyfrågor de inte har någon aning om så det är en stor skillnad mot Sverige. Det är också viktigt att du håller en stark profil mot styrelsen så dom vet att det är du som bestämmer över hockeyn och tar besluten tillsammans med sportchefen i spelarfrågor vad gäller den filosofi du har.
Här i Schweiz har ju Presidenten aktiemajoritet 51% så dom vill ju bestämma mer än en ordförande i Sverige och lägga sig i när de betalar de flesta spelarna. Det gäller att vara stark o visa att man bestämmer.

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land

Roligt och utvecklande är ju bland annat att lära sig nytt språk och se nya kulturer

Bilaga 6

Intervju svar av Kjell G. Lindkvist

Lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism
Stor skillnad mot ett svenskt lag där laget är nr 1. Här nere mer poäng och egen statistik. Många lag vill lära sig men det är stor skillnad mot lag i skandinavien . Dom vill men stora brister i grundutbildning att man måste jobba mycket med det.

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?
Tycker inte det varit några problem då jag pratar engelska och tyska, men har du spelare som t.ex. i Ungern som bara pratar sitt modersmål då gäller det hitta en bra översättare i laget.

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering
Här är den största skillnaden så många klubbar som inte har en aningingen kontroll, ingenting. Så det kan vara cirkus, jag har varit i 7-8 länder och stort sett samma överallt.

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land
Om du stannar ute en längre tid, byter land, ev sparken så ser jag det väldigt svårt att ha familj med barn med dig och försöka hitta en bra rytm.

Ekonomi:
Fördelen är ju helt klart lön och förmåner så du lever helt perfekt men du måste ha en bra advokatförsäkring om du vill jobba härnere. För får dom för sig att sparka dig bara för dom vill, så gör de det. Så en advokatförsäkring är mitt råd till alla.

Bilaga 7

Intervju svar av Mats Lusth

Lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism
I och med att jag haft mycket kanadensare i lagen som är lite mer individualister har det varit lite diskussion i början och jag har även försökt ha svenskar i lagen. Men lagkänslan har alltid blivit bra.
Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.
Tycker jag fått bra respons och viljan att lära varit stor, men tror också erfarenheten från min egen karriär varit till stor hjälp.
I Frankrike gjorde jag ett projekt där jag tog ut 5 st 18 åringar och körde hårt med dom. Det var positivt. 3 av dom spelar i landslaget och de 2 andra spelar avgörande roller i sina lag i högsta ligan
Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?
Tycker inte det varit några problem. Engelskan har fungerat både i grupp och individuella samtal
Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering
I Italien var det lite speciellt med ägaren som bodde i Toronto och jag hade kontakt med honom c:a en gång i veckan sen hade han en kontakt på plats som inte pratade engelska så där var det väl lite mer problem men det gick.
I Frankrikefungerade det mer som i Sverige men svårt att fatta snabba beslut och agera. Lite mer beroende på den sydeuropeiska mentaliteten, men när man vant sig fungerade det.
Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land
Jag har åkt själv så det har varit tufft med barnen men dom har hälsat på mycket. Så dom har ju fått se och uppleva mycket saker de inte skulle fått gjort också.
Framförallt tiden innan jul har varit tuffare då det bara är ett lov på hösten. Sen från julen har det gått bättre och jag har varit på ställen där det funnits mycket att göra.
Ekonomi:
Det som är bra är ju att det är nettopengar och att man dessutom är fri under längre period på sommaren 4 månader. Jag har gjort en fys.planering och sen haft en fys.tränare på plats. Sen har jag åkt ner 1-2 gånger under sommaren, men i samband med det tagit med barnen och gjort det som en semesterresa.
Men just nu ligger jag i en process med gamla klubben så det kan vara en nackdel om något händeri klubben så blir man ganska utlämnad som utlänning.

Övriga för och nackdelar:
Fördelen är ju att man träffar mycket folk och lär känna där man befinner sig. Människor som man ofta behåller kontakten med.
Man packar sin ryggsäck med erfarenheter.

Bilaga 7

Intervju svar av Rune Bäckman

lag:
Vilka skillnader ser du mellan ett svenskt och ett annat europeiskt lag.
Ex,individualister, lagkänsla, egoism
I Danmark var det mer egoistiskt spel. Väldigt viktig vilken femma man spelade i 1:a, 2:dra 3:dje osv. Mer individuallister än lagspelare.
Det fanns oftast inga lagförråd som vi har här i Sverige! Spelarna fick antingen ta hem sin utrustning eller så kunde man hyra ett skåp i hallen. För lagen fanns det oftast bara plats för tröjor och puckar.

Spelare:
Attityd, inställning, vilja att lära.
Vek lätt ner sig. Odisciplinerat spel. Många ville dock förkovra sig. On-ice mer än Off-ice

Kommunikation
Hur ser du på sättet att kommunicera med spelare?
Vilka problem? Hur når du fram?
Inga problem. Viktigt att man lär sig de speciella uttrycken inom landet. Prata långsamt, Rita – de grafiska tecknen är ju internationella. Jag hade hjälp av dansk lagledare vid individuella samtal. Som tränare uppfattades det som att du skulle bestämma allt. Lite mer hierkariskt klimat än i Sverige

Styrelse – management:
Skillnad i uppbyggnad av föreningar
Skillnader i upplägg, styrelse⇔ sportdel
Snabba beslut⇔ planering
Bra ordning. Under min tid i Aalborg tog man fram arbetsbeskrivningar för olika ledaruppdrag. I Danmark bedrev man Elitdelen i aktiebolagsform (AS) . Amatör och ungdomsföreningen ganska likt våra föreningar i Sverige.

Sociala livet:
Familjesituationens påverkan neg/pos
Positiva/neg sidor att leva i ett annat land
Jag bodde ensam i Aalborg. Trodde jag skulle kunna åka hem oftare än vad det i verkligen blev. Mina barn var vuxna och utflyttade så det gick ok i två år men knappast längre. Personligen tyckte jag det var två oerhört värdefulla år. Jag lärde mig mycket och skulle gärna åka ut igen om jag fick en möjlighet.

Ekonomi:
Ekonomiska fördelar, fallgropar, kontrakt
Jag hade en kollega som var tränare i Danmark så jag kunde fråga honom om råd då det gällde kontakter med myndigheter mm. Det gick ganska smärtfritt. En problemet jag fick det var med bilskatten. Jag försvann ur registret så de hade ingenstans att skicka inbetalningskortet. Rätt var det var fick jag ett indrivningsbrev från kronofogden! Men det hela ordnade upp sig efter diverse telefonsamtal. Jag slapp också betalningsanmärkning i registret.

Ekonomiskt fungerade det ok. Föreningen skötte det ok. Viktigt var att jag själv såg till att få skattejämkning i Danmark. De hade någon regel för utlandsarbetare. Med denna skattejämkning blev det billigare för klubben att anställa mig. När väl detta var ordnat så blev också lönen den rätta.
Jag hade ett anställningsavtal med klubben som reglerade mina fordringar och skyldigheter i föreningen

Övriga för och nackdelar
Att jag hade en kollega som redan var anställd i Danmark underlättade mycket. Han visste bl.a vilken arbetslöshetskassa som var bra att vara med i. Det är viktig att man är med i kassan för att behålla kontinuiteten!

Referenslista

Mailintervju:
Lasse Lundström
Tränare Sverige, Italien, Österrike

Stephan ”Lillis” Lundh
Tränare Sverige, Ungern

Charles Franzén
Tränare Sverige, Rumänien, Österrike, Polen

Anders Eldebrink
Tränare Sverige, Schweiz

Kjell G. Lindqvist
Tränare Sverige, Norge, Österrike, Ungern, Rumänien

Mats Lusth
Tränare Sverige, Italien, Frankrike, Norge

Rune Bäckman
Tränare Sverige, Danmark